

1 DESATERO PRO UČITELE – PRVNÍ POMOC PŘI ŘEŠENÍ KONFLIKTŮ S DÍTĚTEM S PAS

- 1) V situaci afektu se nevyplácí s dítětem cokoliv řešit, je vhodné za pomoci asistenta pedagoga či jiné osoby dostat dítě do prostoru, kde bude mimo kolektiv dětí (s dospělou osobou) a situaci řešit později.
- 2) Vyplácí se důvěřovat vysvětlení dítěte, hovoří-li o to, jak situaci chápalo a prožívalo. Na vzájemné důvěře se dá lépe stavět a řešit situace dále tak, že připustíme, že se nám tato situace nepovedla, ale pojďme se domluvit na tom, jak situaci budeme řešit příště, aby k takovému konfliktu nedošlo. Neboli řešíme s dítětem strategie, které by mu pomohly příště podobnou situaci lépe zvládnout. Jestliže dítěti ukážeme důvěru v to, jak vysvětluje, že danou situaci prožilo a chápalo v minulosti, bude více otevřené snaze hledat do budoucna jiné, přijatelnější strategie a opatření.
- 3) Velmi užitečné je nebrat si nadávky či invektivy dítěte osobně. V situaci, kdy si dítě neví s něčím rady nebo něčemu nerozumí, je toto jedna z mála strategií, kterou má zatím k dispozici a která mu zpravidla pomáhá se s danou (pro něj nepříznivou) situací vyrovnat. Situaci je vhodné řešit později, v době klidu, nikoliv v afektu, kdy dítě nadávky zpravidla říká. Užitečný bývá klidný přístup zdůrazňující, že toto chování Vám vadí. Cílem je pomoci dítěti hledat jiné strategie řešení vzteku (později lze vulgarismy říkat v duchu, zakreslit si situaci i s pro dítě přijatelným řešením).
- 4) Je prospěšné být velkorysý k další možné cestě dětí s PAS, jak se vyrovnávat s naštváním. Některé děti mohou konflikty s učiteli či jinými dětmi řešit formou zakreslení situace na papír, kde však jejich komunikační partner může být zavřený v kleci, na nějakém mučícím přístroji či šibenici apod. Jde o únik do fantazijního světa, v němž se dítě konfrontuje s protivníkem, s nímž se mu nepodařilo v reálné komunikaci zvládnout nějakou situaci dle jeho představ. Je užitečné to vnímat jako krok a cestu, která je méně invazivní než otevřená hádka s použitím vulgarismů či agrese. Důležité je zdůrazňovat, že to je něco, co je ve fantazii.
- 5) Sliby je třeba pronášet obezřetně a opatrně, dítě si je bude zpravidla velmi dobře pamatovat a nelibě ponese, jestliže je (byť i z nějakých dobře pochopitelných důvodů) náhle pedagog nezrealizuje. Při slibech je vhodné uvádět podmínky potřebné k jejich splnění a upozorňovat na situace, které by vedly k jejich nesplnění (např. místo 5. hodiny půjdeme ven v situaci: kdy bude venku svítit slunce, kdy bude ve třídě po dobu 4 předcházejících vyučovacích hodin kázeň a klid apod.)

- 6) U dítěte s PAS, které je v afektu, je třeba zachovat chladnou hlavu. Pomoci může soustředění se na pomalý a hluboký nádech do břicha a pomalý výdech, nebo pomalé počítání do 10.
- 7) Podněty pro práci s dětmi s PAS je vhodné a užitečné se inspirovat, nelze je však brát jako ověřené kuchařky. Mohlo by tak snadno přijít zklamání, když metoda popsaná v publikaci či na školení na naše dítě s PAS „nefunguje“ a negativně se tak odrazit na sebevědomí pedagoga a eliminovat jeho další snahy zkoušet hledat cesty, jakými s dítětem pracovat. Je tedy třeba dodržovat individuální přístup a navržené metody práce promýšlet v souvislosti s konkrétním dítětem. Prospěšné bývá úzce spolupracovat s rodiči, kteří dobře ví, na co jejich dítě jakým způsobem reaguje. Velmi užitečné je s pomocí rodiny i speciálně pedagogického centra promyslet způsob hodnocení a především motivování dítěte.
- 8) Velmi přínosné až nezbytné je scházet se s jinými pedagogy, kteří s dítětem pracují, vyměňovat si zkušenosti, řešit společně komu se a jakými cestami daří při společné práci s dítětem, velmi užitečné jsou také setkání mimo půdu školy a další vzdělávání.
- 9) Nápomocný může být pohled na práci s dítětem s PAS jako na velmi obohacující zkušenost, která nám ukazuje jiné možné způsoby chápání a vnímání vnějšího světa.
- 10) Věřte si. Jestliže jdete s otevřeností, vírou a snahou do aktivit s dětmi s poruchami autistického spektra, zasloužíte uznání a ocenění.